

**Hujšate?
Se ponoči potite?
Imate pogosto virozo,
prehlad, pljučnico?**

Morda je
vzrok krvni rak.

Ko telo opozarja na **krvnega raka**

Sporočilo za javnost pred mesecem krvnih rakov 2025

Ljubljana, 27. avgust 2025 Pred letošnjim mednarodnim mesecem krvnih rakov, ki ga obeležujemo v septembru, so v Slovenskem združenju bolnikov z limfomom in levkemijo, L&L, in Društvu bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije skupaj s strokovnjaki opozorili na pomen zgodnjega prepoznavanja simptomov in znakov krvnih rakov za uspeh sodobnega zdravljenja hematološkoonkoloških bolezni. Zgodnja prepoznavna simptomov je namreč ključna za omejitev zapletov bolezni, dolgoročno preživetje in kakovost življenja oseb z izkušnjo krvnega raka.

Hitro in nepojasnjeno hujšanje, močno nočno potenje in pogoste okužbe so lahko simptomi in znaki krvnega raka, ki se zdijo precej splošni, zato ob njihovem pojavu z zdravniškim pregledom pogosto odlašamo. A na te opozorilne znake bi morali biti še kako pozorni in se, če so izraziti in hitro ne izzvenijo, čim prej odpraviti na pregled k svojemu zdravniku. Kajti zgodnja prepoznavna, diagnostika in zdravljenje krvnih rakov pomembno prispevajo k uspehu zdravljenja in h kakovostnemu življenju bolnikov s krvnimi raki.

Krvni rak sicer ni ena sama bolezen, temveč zelo heterogena skupina hematološkoonkoloških bolezni, kot so limfom, levkemija, diseminirani plazmocitom, mielodisplastični sindrom (MDS) in druge. Čeprav so za vsako od posameznih vrst krvnega raka prisotni specifični simptomi in znaki, jih lahko spremljajo tudi splošni ali B simptomi: »V sklopu tako imenovanih B simptomov hujšanje pomeni spontano izgubo 10% telesne teže v šestih mesecih, zaradi hudega nočnega potenja pa se mora bolnik večkrat na noč preobleči. Pozorni smo, če je bolnik prebolel več bakterijskih pljučnic v enem letu, je pogosto potreboval antibiotično terapijo ali bolnišnično zdravljenje, oz. so pri njem pojavljale glivične ali oportunistične okužbe. Seveda nobena od omenjenih stvari ni značilna oz. specifična le za krvne bolezni, moramo pa ob njih biti pozorni in opraviti dodatno diagnostiko,« je pojasnila **Urška Rugelj, dr. med., spec. internistične onkologije z Oddelka za zdravljenje limfomov na Onkološkem inštitutu Ljubljana.**

Že pregled osnovne krvne slike lahko zdravniku razkrije veliko informacij o prisotnosti krvne bolezni. Toda v primeru limfomov je lahko krvna slika bolnika tudi povsem normalna, so pa za limfome značilne neboleče povečane bezgavke. **Benjamin Starc** je pred šestimi leti zbolel za Hodgkinovim limfomom (HL), ki so mu ga odkrili v tretjem stadiju: *»Neko jutro sem nad desno ključnico zatipal bulo, ki je bila neboleča na otip, a mi ni dala miru. Izkazalo se je, da gre za povečano bezgavko, kar je pogost pojav pri HL. Ko sem izvedel za diagnozo in potek zdravljenja, je bilo stresno, ampak sem se v boj podal s pozitivnimi misli in veliko podporo družine in prijateljev.«*

Prof. dr. Matjaž Sever, dr. med., spec. interne medicine in hematologije s Kliničnega oddelka za hematologijo UKC Ljubljana, je opozoril na značilne simptome akutnih levkemij, ki terjajo neposredno bolnišnično obravnavo: *»Pomanjkanje levkocitov privede do spontanih okužb oz. febrilne nevtropenije, ki zahteva takojšnje bolnišnično zdravljenje. Nizki trombociti privedejo do spontanih krvavitvev, najpogosteje v kožo in sluznice, lahko pa so krvavitve tudi življenjsko ogrožajoče, če se pojavijo v prebavilih ali možganih. Slabokrvnost privede do utrujenosti in slabšega premagovanja naporov. Pri kroničnih levkemijah je pogosta prva klinična prezentacija slabokrvnost (MDS), v napredovalih oblikah pa se pojavijo tudi okužbe in krvavitve. Pri kroničnih levkemijah je pomemben delež bolnikov prepoznanih ob kontrolah krvne slike zaradi drugih internističnih stanj, še preden se razvijejo simptomi bolezni.«*

Pri diseminiranem plazmocitomu so poleg splošnih simptomov lahko prisotne tudi močne bolečine v skeletu, patološki zlomi kosti, utrujenost in krvavitve. Je pa pot do diagnoze te vrste krvnega raka pogosto dolga in trnova, saj bolečina v križu neredko spremlja tudi druge bolezni in stanja. **Metki Kržan** so diseminirani plazmocitom potrdili v dveh mesecih. Relativno kratka pot do diagnoze ji je omogočila pravočasno zdravljenje: *»Po preboleli bolezni COVID-19 sem se vrnila na delo, energije za delo pa ni bilo od nikoder. Zdravniki so težave povezovali s prebolelo boleznijo, ampak jaz sem nekje v sebi čutila, da je to nekaj drugačnega. Moji nemoči so se pridružile še bolečine v križu, ki pa so bile drugačne kot dotlej ter viroze, ob katerih sem obležala v postelji. Zavedala sem se, da to nisem več jaz.«*

Da sta zgodnja diagnostika in zdravljenje krvnih rakov za bolnika dejansko življenjskega pomena, je poudarila **Mojca Dreisinger, dr. med., spec. hematologije, z Oddelka za hematologijo in hematološko onkologijo UKC Maribor**: *»Z zgodnjim odkritjem diseminiranega plazmocitoma lahko preprečimo pojav litičnih lezij kosti, patoloških zlomov in s tem povezane bolečine, ki lahko bolnika kljub zdravljenju kronično spremljajo in močno poslabšajo kakovost življenja. Še posebej ključno pri zgodnji prepoznavi je, da se omeji zaplete bolezni, kot so ledvična okvara, hude okužbe, srčno popuščanje, kar lahko vpliva na primernost bolnika za določene vrste zdravljenja, s tem tudi stopnjo odziva na zdravljenje in dolgoročno preživetje.«*

Po izkušnjah izvršne direktorice Slovenskega združenja bolnikov z limfomom in levkemijo, **L&L, Kristine Modic** bolniki ob prvem pojavu simptomov krvnih rakov podporo pogosto poiščejo v združenju: *»Spodbujamo jih, da so pri iskanju izvora težav in diagnostiki skrbni, hitro ukrepajo in zahtevajo diagnostiko. Posamezniki, ki so še v fazi diagnostike in imajo že postavljen sum na krvnega raka, potrebujejo ne le našo laično podporo, ampak že tudi konkretno dodatno strokovno informiranje –*

ponudimo jim naše številne strokovne publikacije, video vsebine, usmerimo jih na spletno platformo Posvetuj.se, kjer dobijo podporo in informiranje strokovnjakov. Bolnikom v procesu zdravljenja zagotavljamo informiranje in vključitev v podpirne programe združenja ter v program celostne rehabilitacije Skupaj na poti do zdravja. Skoraj polovica naših uporabnikov pa so svojci, ki prav tako potrebujejo veliko razumevanja in se pogosto vključujejo v podporni program, ki je namenjen prav njim. Sicer pa vmesni rezultati ankete Združenja L&L o izkušnjah in potrebah bolnikov in svojcev kažejo, da velik delež bolnikov precej odlaša z obiskom zdravnika, ker simptome pripisujejo drugim težavam, načinu življenja, vplivom iz okolja. Sodelujoči poročajo tudi, da osebni zdravniki bolnike prepočasi napotujejo na nadaljnje preiskave, sploh mlajše od 30 do 35 let. Pri starejših pa je izziv dejstvo, da imajo navadno že nekaj pridruženih bolezni in/ali stanj, in težave pripisujejo predvsem starosti. Malo je takšnih, ki so izrazito pozorni na svoje telo in hitro ukrepajo. Del odgovornosti za pozno diagnozo ima prav gotovo tudi vedno slabši dostop do osebnih zdravnikov. Zato je Združenje L&L pravzaprav most podpore in informiranja med bolnikom in zdravstvenim sistemom.«

Zagovorniški organizaciji bolnikov s krvnimi raki si s kontinuiranim ozaveščanjem in številnimi programi zato prizadevata za zgodnjo prepoznavo, diagnostiko, zdravljenje krvnih rakov in celostno rehabilitacijo ter reintegracije v poklicno in socialno življenje. Ali, kot je dejala **predsednica Društva bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije, Jožica Filipčič**: *»Zagovorniške organizacije imamo pomembno vlogo pri tem, da simptome krvnih rakov pravočasno prepozna čim širši krog ljudi – tako bolniki kot njihovi svojci, pa tudi zdravstveni delavci in splošna javnost. Na to opozarjamo z različnimi kampanjami, javnimi dogodki in medijskimi nastopi. Pri tem povezujemo stroko in bolnike, saj želimo, da informacije pridejo z obeh zornih kotov – znanstvenega in življenjskega. Naša naloga pa ni le ozaveščanje, temveč tudi zagovorništvo: zastopamo interese bolnikov pri odločevalcih, si prizadevamo za enak dostop do sodobnih oblik zdravljenja, krajše čakalne dobe ter večjo podporo v času zdravljenja in rehabilitacije. Pomemben del našega poslanstva je tudi zmanjševanje stigme, spodbujanje odprtega pogovora o bolezni in krepitev solidarnosti v družbi. Na ta način pomagamo ustvarjati okolje, v katerem se bolniki s krvnimi raki ne počutijo sami in kjer imajo več možnosti za uspešno zdravljenje in kakovostno življenje.«*

Dostopnost do strokovno priporočenih terapij za bolnike s krvnimi raki v Sloveniji (tudi do najsodobnejših terapij, kot so bispecifična protitelesa in CAR-T celično zdravljenje) nas uvršča med razvitejše države v Evropi. Resnično pomembna pa je prepoznava simptomov tako v splošni kot strokovni javnosti in zgodnja diagnostika krvnih rakov: *»Nepojasnjena izguba telesne teže, nočno potenje, vročine, okužbe – dajte to imeti v glavi. Lahko je karkoli, lahko so tuberkuloza, okužbe takšne in drugačne, lahko je tudi neka druga rakava bolezen. In pogoste so tudi nekatere druge krvne bolezni, recimo limfomi potekajo točno tako. Tako da je pravilna pot oditi k svojemu osebnemu zdravniku, ki vas bo glede na anamnezo in osnovni klinični pregled usmeril, kamor sodite. Ampak, to so dejansko stvari, ki rešujejo življenje,«* je novinarsko konferenco pred začetkom letošnjega meseca ozaveščanja o krvnih rakih sklenil **prof. dr. Samo Zver, dr. med., spec. hematolog, internist in klinični farmakolog, predstojnik Kliničnega oddelka za hematologijo UKC Ljubljana.**

Kontakt za informacije:

sergeja.sirca@aetas.si / 041 280 201

info@aetas.si / 051 652 344

www.drustvo-bkb.si/

www.limfom-levkemija.org/

Izvedbo aktivnosti omogočajo:

AMGEN

AstraZeneca

Johnson & Johnson

MPe
Myeloma
Patients
Europe

NOVARTIS

Pfizer

Roche

SANDOZ | **leka**

sobi
rare strength

SwiXX BioPharma

Takeda